

PMA3 >

Možnosti optimalizačních opatření pro matriky Problematická místa a doporučení

Problematická místa a doporučení popsaná níže vychází z rozhovorů uskutečněných na matričních úřadech v roce 2019

- > sjednocení matričních programů pro úřady
 - v současné době pracují matriční úřady v ČR s 22 matričními programy, které jsou vzájemně nekompatibilní (Triada, Geowap, Proxio, atd.)
 - pokud by došlo k jednotnému zavedení jediného z těchto programů na všechny matriční úřady, mohla by být data přenášena mezi nimi
 - to by mělo za následek zrušení příslušnosti matriční události k matričnímu úřadu, kde se stala, a občané by nemuseli na příslušnou matriku dle místa matriční události při vyřizování svých požadavků
- > propis údajů z AISEO do matričního programu
 - v současné době nelze provádět automatický propis údajů z AISEO do matričního programu při zápisu matriční události nebo vystavování dokladů
 - např. při zadání rodného čísla (nebo kombinací jiných údajů) o nevěstě by se do Protokolu o uzavření manželství mohly automaticky natáhnout položky do formuláře
- > přístup matričních úřadů obcí nižšího typu do AISEO
 - přestože úředníci matrik mají tutéž zkoušku odborné způsobilosti, není matrikářům z obcí I. typu dovoleno nahlížet do AISEO
 - zpřístupněním by odpadla administrativa obcí vyššího typu s vydáváním výstupů z AISEO
- > digitalizace matrik bez používání papírových knih je reálná při zachování následujících podmínek:
 - dodržení ochrany údajů o osobách
 - zachování odbornosti pracovníků
 - zajištění bezpečnosti zanesených dat z hlediska ztráty (zálohování dat)
- > čerpání inspirace ze zahraničí
 - na matrikách uvedli např. Holandsko (bez papírových matričních knih) x nebo naopak Skotsko vede pouze papírové matriky a scany (ale nic nemají elektronicky)
 - důležité je jít po jedné ose papír nebo digitál, ale nekombinovat je – současný stav je žalostný
 - v případě digitalizace myslet na to, aby úředníci nedělali práci dvojitě jako je tomu dnes

- > financování matrik
 - o jedná se o čistý výkon státní správy, měl by tedy financovat stát, ne obec
 - o církevní sňatky nejsou nijak zpoplatněny úřadu, přestože kromě obřadu, dělá matrikářka totéž, co při občanském sňatku
- > nejednotnost matrik při vydávání duplikátu matričních dokladů v případě, že osoba nemá doklad totožnosti
 - o problém by mohlo vyřešit například nahlášení na fotografii do evidence občanských průkazů, kde jsou fotografie vedeny

Problematika manželství, partnerství, rozvodů

- > užívání společného příjmení pro registrované páry
 - o pokud chtějí užívat společné příjmení, musí si standardně zažádat o změnu příjmení – na některých matrikách je uznáno automaticky z důvodu registrace, na jiných nikoliv a změnu příjmení neuznávají, což je ponižující – služba je navíc zpoplatněna 1000,- Kč
- > podmínky užívání mužského tvaru příjmení pro ženy
 - o odstranění 4 zákonných důvodů výběru příjmení v nepřechýleném tvaru – není důvod podmiňovat tuto volbu zákonnými důvody
- > legislativa nereflektuje vývoj společnosti a trendů
 - o přibývá sňatků mimo obřadní síň – matriční úřady si musí zasmluvnit a stanovit poplatky pro svatby/uzavírání partnerství
- > předávání informací o rozvodech mezi soudem a matričním úřadem
 - o soud posílá rozhodnutí o rozvodu často bez čísla jednacího v předmětu zprávy, úředníci pak musejí každý rozsudek otevírat a číslo ručně opisovat
 - o zápis změny stavu do oddacího listu a vystavení nového je zbytečně komplikované
- > sňatky s cizinci
 - o EU formulář – Způsobilost k uzavření manželství (vícejazyčný standardní formulář)
 - přestože by měl být mezinárodně uznávaný, státy EU jej často nepřijímají
 - vyplňování je pro úředníky velice náročné a stresující (např. po 30 minutách se aplikace vypne, a pokud jej úředník nestihl vyplnit, může začít znovu)
 - o není známo, jaké formuláře vydává jaký stát
 - matriční úřad musí komunikovat se zastupitelským úřadem dané země, aby bylo jasné, jaké dokumenty jsou k uzavření sňatku
 - o problémy s cizineckým informačním systémem
 - jsou v něm chyby, na které narážejí úředníci matrik při kontrole dokladů ke sňatku z cizího státu (např. špatně zapsaná příjmení nebo stav)

Problematika narození dítěte

- > výčet dokladů, které jsou nutné pro doložení domácího porodu
 - o uvést v zákoně seznam dokladů a potvrzení, které musí matka předložit poté, co porodila dítě při domácím porodu, aby matrika mohla potvrdit, že dítě je skutečně její (uvedeno také v optimalizačním opatření)
- > odstranění 4 zákonných důvodů pro nepřechýlení příjmení
 - o stejný problém jako v problematice sňatků, ovšem u narození je situace ještě zkomplikována samostatným formulářem, který musí občan vyplnit

Závěrem

V případě, že uvažujeme vytvoření nového informačního systému e-Matrika, je vhodné nejprve provést důkladnou analýzu nad potřebami úředníků a občanů. Jak je patrné z výše uvedených bodů, vytváření nového systému není nutně nezbytné, pokud dojde k propojení úřadů skrze jeden jediný matriční program a usnadní se úředníkům (kteří mají speciální zkoušky) práce s informacemi z AISEO. Pokud by navíc AISEO obsahovalo osobní historii každého občana, není třeba vytvářet další systém jen kvůli této funkcionalitě. Mohli bychom tedy uvažovat pouze o vytvoření uživatelsky přívětivého rozhraní pro občany, kteří chtějí nahlédnout na své digitalizované matriční doklady (uvažujeme-li digitální variantu matrik, pak lze rozvíjet debatu o tom, nakolik je nutné vydávání tiskopisů, neboť občan je prakticky nikde nepředkládá, a pokud ano, je to matrika, kde by díky propojení úřadů, informaci o stavu měli k náhledu v AISEO).